

Samverkansdelegationen vill avskaffa läkarvårdstaxan

Den nationella läkarvårdstaxan bör avskaffas och ersättas med vårdavtal. Därigenom ska antalet privatläkare kunna öka.

Det anser Delegationen för samverkan mellan privat och offentlig vård som lägger fram sitt slutbetänkande nu på fredag.

Delegationen visar i sin slutrapport på en lång rad problem för privatläkare och sjukgymnaster. Det gäller t ex att den enskilde vårdgivaren lätt kan känna sig utlämnad till landstingets godtycke och därmed uppleva brist på rättssäkerhet.

Delegationen framhåller också att det krävs långsiktiga och klara spelregler för att inte bara vidmakthålla utan också öka andelen privata vårdgivare.

I ett särskilt yttrande från Privatläkarförbundets ordförande Göran Medén-Britth och sjukgymnasternas ordförande Åsa Holmstrand pekar de på dessa omständigheter och framhåller att det är olyckligt att delegationen föreslår att de statligt fastställda taxorna ska avskaffas.

– Grunden för delegationens ställningstagande i denna del är att inte alla vårdgivarkategorier idag har tillgång till sådana taxestystem som finns för sjukgymnaster och läkare, skriver de i sitt yttrande.

De lagar som reglerar ersättningsfrågorna för läkare och sjukgymnaster anser delegationen ska ersättas med en lag om etablering för enskilda vårdgivare med vårdavtal. Denna lag ska bara ange de grundläggande förutsättningarna för privata vårdgivare för att dessa ska vara lika över hela landet.

Lagen ska ange kraven

Lagen ska ange vilka krav som ställs på vårdgivare för att dessa ska omfattas av den. Delegationen anser att varje landsting ska ange vilka resurser som behövs för öppenvården och dessutom ange i vilka driftformer produktionen kan ske för att tillgängliga resurser ska utnyttjas så effektivt som möjligt.

Enligt delegationens synsätt ska landstingen träffa vårdavtal med varje enskild vårdgivare om etablering. Etableringstillstånd för privata vårdgivare som omfattas av lagen ska gälla tills vidare. Men ett landsting kan säga upp ett etableringstillstånd av sakliga skäl. Med det menas t ex om vårdgivaren inte uppfyller kraven i vårdavtalet eller oba-

lans mellan utbud och behov inom tillgängliga resurser.

Enligt lagförslaget ska det vara möjligt att överlåta sin etablering, men också här kan landstinget säga nej av sakliga skäl. Dock påpekar delegationen att rätten att kunna överlåta sin etablering är grunden för att bibehålla antalet privatläkare.

Landstingen blir enligt förslaget skyldiga att ledigförklara vakanta eller nya etableringar. Intresserade ska genom ett ansökningsförfarande anmäla sitt intresse och sedan beviljas etablering med vårdavtal.

Delegationen föreslår att regeringen och Landstingsförbundet kommer överens om att minst 25 procent av all öppenvård inom respektive landsting och vårdgivarkategori ska bedrivas som personliga etableringar enligt fastställda avtal eller bli föremål för offentlig upphandling. Målet är att nå dit på tre år.

Frågan om offentlig upphandling har diskuterats av delegationen. Man har kommit fram till att personliga etableringar med vårdavtal inte ska omfattas av lagen om offentlig upphandling. Privat verksamhet i större omfattning ska däremot upphandlas enligt lagen.

Få vårdavtal träffade

Hittills har få vårdavtal träffats. Landstingen anser att den nationella taxan fungerar som ett slags golv och att enkla åtgärder är prissatta för högt medan för få kvalificerade åtgärder finns med i taxan.

För att undvika alltför detaljerad lagstiftning och för att uppnå viss enhetlighet i landet föreslår delegationen att parterna ska utarbeta riktlinjer. Parterna ska själva komma överens om vilka frågor som kräver gemensamma riktlinjer, men delegationen pekar ut ersättningsystem och ersättningsnivåer om sådana frågor. Kan parterna inte komma överens kan regeringen utse en förlikningsman.

Enligt lagförslaget blir det inte tillåtet med remisskrav som förutsättning för att enskilda vårdgivare ska få ersättning.

Delegationen föreslår att regeringen tillsätter ett råd för vårdavtalsfrågor. Rådet ska följa och bedöma tillämpningen av lagen och utvecklingen mot målet 25 procent privat vård.

Delegationen konstaterar att 65-årsregeln har slagit ut 488 eller 17 procent privatläkare sedan den 1 januari 1996.

Delegationen anser ändå inte att det finns skäl att ändra den regeln, men påpekar att landstingen bör vara mer generösare vid prövning av önskemål om fortsatt tillstånd.

Delegationen anser att de allmänläkare som idag är verksamma efter taxan ska ingå i landstingets primärvårdsorganisation. Spelreglerna för offentligt anställda och privata allmänläkare vad gäller olika åtaganden bör vara lika.

I kommuner där det saknas allmänläkare, ska allmänläkare efter ansökan få rätt att etablera sig.

Delegationen påpekar att en förutsättning för en positiv utveckling av alternativa driftformer under producentneutrala förhållanden är att det blir en tydligt åtskillnad mellan finansiering och produktion inom landstingen. Delegationen menar att landstingens beställar- och finansieringsansvar tydligt måste separeras från den egna produktionen.

Delegationen påpekar också att mycket talar för att den öppna vården skulle bli effektivare om den tydligt skildes från slutenvård och akutsjukvård.

Kommun- och Landstingsförbunden påpekar i ett särskilt yttrande att delegationen har gått långt utanför direktiven när man lägger synpunkter på hur landstingen ska organisera sin verksamhet.

Kristina Johnson

Socialstyrelsen får ny generaldirektör

Den första juli nästa år slutar Claes Örtendahl som generaldirektör på Socialstyrelsen. Enligt uppgift till Läkartidningen ersätts han av Kerstin Wigzell, överdirektör på Riksförsäkringsverket.

På förfrågan förnekar Kerstin Wigzell att hon ska börja på något nytt arbete, men enligt uppgift till Läkartidningen har hon tackat ja till jobbet som generaldirektör på Socialstyrelsen. Det enda som återstår är att Socialdepartementet ska offentliggöra utnämningen.

Kerstin Wigzell har tidigare arbetat på Socialstyrelsen i två omgångar. När hon slutade för några år sedan var hon överdirektör och arbetade med socialtjänstfrågor. •